

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

NAVRACENÍ EUROBANKOVEK ZPĚT DO OBĚHU: RÁMEC PRO ROZPOZNÁVÁNÍ PADĚLKŮ A TŘÍDĚNÍ BANKOVEK PODLE UPOTŘEBITELNOSTI PROVÁDĚNÉ ÚVĚROVÝMI INSTITUCEMI A OSTATNÍMI SUBJEKTY ZPRACOVÁVJÍCÍMI HOTOVOST

I ÚVOD

I.1 DŮVODY PRO ZAVEDENÍ SPOLEČNÉHO RÁMCE PRO NAVRACENÍ BANKOVEK DO OBĚHU

Na základě čl. 106 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství a čl. 16 statutu ESCB je Eurosystem pověřen vydáváním eurobankovek. Základním úkolem při vykonávání této činnosti je zajistit důvěryhodnost a kvalitu eurobankovek v oběhu a tím přeneseně také důvěru veřejnosti v eurobankovky. Pro dosažení těchto cílů je třeba udržet stav obíhajících eurobankovek na dobré úrovni a zajistit tak, aby byly přijímány jako platidlo veřejností a současně je bylo možné používat v zařízeních přijímajících bankovky. Navíc pravost lze snadno a spolehlivě ověřit pouze u bankovek v dobrém stavu. Vzhledem k tomu, že stav bankovek se oběhem přirozeně zhoršuje, je třeba opotřebené nebo poškozené bankovky z oběhu rychle vyřazovat a nahrazovat je bankovkami novými nebo vhodnými pro další oběh (dále „upotřebitelnými“). Zajišťování důvěryhodnosti eurobankovek jako platidla navíc znamená, že padělky eurobankovek musí být rychle rozpoznávány a okamžitě předávány příslušným národním orgánům, aby se usnadnilo šetření prováděné orgány činnými v trestním řízení.

Pro zajištění bezproblémového zásobování bankovkami a dobré kvality obíhajících bankovek uzavřely některé národní centrální banky (NCB) dohody s úvěrovými institucemi, na základě kterých mají být z peněžních automatů a bankomatů (dále jen souhrnně označovaných jako „bankomaty“¹) vydávány pouze ty bankovky, které byly předtím zpracovány národní centrální bankou.

Tento postup zaručoval, že úvěrové instituce nevydávaly svým zákazníkům při navracení peněz do oběhu padělky. Navíc zajišťoval neustálý tok bankovek zpět do národních centrálních bank a díky dostatečně vysoké návratnosti obíhajících bankovek ve velké míře umožňoval kontrolu kvality bankovek v oběhu.

Podle čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, jsou úvěrové instituce a všechny ostatní instituce, které se účastní třídění a veřejné distribuce bankovek (a mincí) v rámci své profesionální činnosti, včetně organizací, jejichž činnost spočívá ve výměně bankovek různých měn, například směnárny (dále označovaných souhrnně jako „úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost“), povinny stahovat z oběhu všechny jimi přijaté eurobankovky (a mince), o kterých vědí nebo mají dostatečné důvody se domnívat, že jsou to padělky, a ihned je předat příslušným vnitrostátním orgánům. Článek 6 dále stanoví, že členské státy přijmou veškerá nezbytná opatření, aby zajistily, že úvěrovým institucím a ostatním subjektům zpracovávajícím hotovost, které nesplní svou výše popsanou povinnost, budou uloženy účinné, přiměřené a odrazující sankce.

¹ V tomto textu se pod pojem „bankomat“ zahrnují všechny typy samoobslužných (zákazníky obsluhovaných) zařízení, která vydávají bankovky, bez ohledu na to, jaké další služby nabízejí (jako např. elektronické převodní příkazy, tisk výpisů z účtu atd.), s výjimkou zařízení, která peníze přijímají a opět vydávají, tedy navracejí do oběhu.

Rada guvernérů přijala 18. dubna 2002 referenční podmínky Eurosystemu pro používání zařízení, která přijímají a vydávají peníze, a zařízení, která pouze přijímají peníze (dále „referenční podmínky“), které určují postupy pro rozpoznávání padělků a zavádějí minimální standardy pro třídění eurobankovek. Od zavedení těchto referenčních podmínek zúčastněnými národními centrálními bankami mohou úvěrové instituce v zemích, kde bylo dříve přímé vrácení bankovek do oběhu zakázáno zákonem nebo na základě dohody s národní bankou, nyní vydávat svým klientům nejen bankovky, které získaly od národní centrální banky, ale také bankovky, které byly zpracovány interně na strojích splňujících referenční podmínky.

Po přijetí referenčních podmínek zavedly některé národní centrální banky ve spolupráci s bankovním sektorem a vládními institucemi opatření, jejichž cílem je rozšířit působnost referenčních podmínek. Byly vytvořeny předpoklady pro to, aby úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost mohly navracet eurobankovky zpět do oběhu ve větší míře za podmínky, že jejich pravost a upotřebitelnost řádně ověří pomocí strojů pro zpracování bankovek, které uspěly při zkouškách u některé z národních centrálních bank, a že při tomto ověřování dodrží společné zkušební postupy Eurosystemu. Vzhledem k odlišnostem v tradičním postavení úvěrových institucí v rámci hotovostního oběhu v jednotlivých zemích a vzhledem k různým způsobům uplatňování referenčních podmínek na národní úrovni existují v současnosti v eurozóně následující tři režimy:

1. Úvěrové instituce mají povinnost vydávat zákazníkům výhradně bankovky získané od NCB.² Navracení bankovek zpět do oběhu je povoleno pouze při používání těch zařízení přijímajících a vydávajících peníze, která obstála u zkoušek Eurosystemu.
2. Úvěrové instituce mají povinnost vydávat zákazníkům výhradně bankovky získané od NCB.² Navracení bankovek zpět do oběhu je povoleno, pouze pokud byla jejich pravost a upotřebitelnost ověřena na zařízeních pro příjem a výdej peněz nebo na jiných zařízeních, která obstála u zkoušek Eurosystemu.
3. Úvěrové instituce nejsou povinny se řídit nařízením NCB o navracení bankovek zpět do oběhu, avšak očekává se od nich, že budou s NCB spolupracovat a že se budou jejich doporučeními řídit.

Díky možnosti navracet bankovky zpět do oběhu mohou úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost plnit svou úlohu při zajišťování nabídky peněz efektivněji a hospodárněji. Ve snaze zabránit konkurenčním nevýhodám a vytvořit harmonizované standardy pro navracení bankovek zpět do oběhu v rámci eurozóny dospěl Eurosystem k dohodě o obecném rámci, který bude používán v celé eurozóně. Tento rámec se vztahuje na úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost a stanoví jasné požadavky pro navracení bankovek zpět do oběhu. Především pak zavádí společná pravidla pro rozpoznávání padělků a minimální standardy pro kontrolu upotřebitelnosti eurobankovek.

1.2 CÍLE TOHOTO OBECNÉHO RÁMCE

Tento rámec má následující hlavní cíle: zaprvé poskytnout úvěrovým institucím a ostatním subjektům zpracovávajícím hotovost podporu při plnění povinností stanovených v čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 1388/2001; zadruhé úspěšně zavést společný postup pro navracení bankovek zpět

² Toto opatření se obvykle nevztahuje na hotovostní transakce malých objemů vyřizované u přepážek.

do oběhu ze strany úvěrových institucí a ostatních subjektů zpracovávajících hotovost, aby v eurozóně nedošlo ke vzniku konkurenčních nevýhod, a přispět tak ke vzniku jednotné oblasti hotovostního eura; a zatřetí doporučit úvěrovým institucím a ostatním subjektům zpracovávajícím hotovost, aby dodržovaly pravidla pro hloubkové kontroly týkající se zpracování eurobankovek, a aby tak pomohly zajistit, že obíhají pouze kvalitní a pravé bankovky.

Je třeba poznamenat, že úvěrovým institucím ani ostatním subjektům zpracovávajícím hotovost nebudou poskytovány náhrady za náklady, které jim v souvislosti se zaváděním tohoto rámce mohou vzniknout, ani v případech, kdy ECB nebo NCB budou vyžadovat přijetí dalších opatření ke zvýšení kvality bankovek v oběhu nebo se rozhodnou vydávat eurobankovky s upravenými nebo novými ochrannými prvky. Eurosystem navíc vzhledem ke svým pravomocím týkajícím se vydávání eurobankovek může kdykoliv pozměnit nebo zrušit tento rámec, nebo přijmout jiná opatření s cílem zajistit důvěryhodnost a kvalitu obíhajících eurobankovek.

2 RÁMEC PRO NAVRACENÍ EUROBANOVEK ZPĚT DO OBĚHU ZE STRANY ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ A OSTATNÍCH SUBJEKTŮ ZPRACOVÁVAJÍCÍCH HOTOVOST

Tímto obecným rámcem není dotčeno nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ani žádná opatření přijatá na národní úrovni v jednotlivých členských státech v návaznosti na toto nařízení. Tento obecný rámec přispívá k bezproblémovému zavádění těchto opatření v rozsahu pravomocí Eurosystemu.

2.1 OBECNÉ POŽADAVKY PRO NAVRACENÍ BANKOVEK ZPĚT DO OBĚHU

2.1.1 DEFINICE STROJŮ NA ZPRACOVÁNÍ BANKOVEK

Stroje na zpracování bankovek, které používají úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost pro ty účely navrácení bankovek zpět do oběhu, na které se vztahuje tento dokument, musí spadat do jedné z následujících kategorií:

1. Zařízení obsluhovaná zákazníky, například zařízení pro příjem a opětovný výdej peněz nebo zařízení pouze přijímající peníze.
2. Stroje obsluhované zaměstnanci. Tyto zaměstnanci obsluhované stroje lze rozdělit na i) stroje, které ověřují pravost a upotřebitelnost bankovky, tedy stroje pro zpracování peněz, třídičky a ii) stroje, které ověřují pouze pravost bankovky, např. detektory pravosti. Všechny typy zaměstnanci obsluhovaných strojů musí umožňovat zpracování balíčků bankovek, třídění jednotlivých bankovek na pravé a podezřelé (odmítnuté) bez zásahu obsluhy a fyzicky roztrídřovat a oddělovat podezřelé bankovky od bankovek, které byly při třídění označeny za pravé.³

Všechny v budoucnu používané stroje nebo zařízení pro zpracování peněz, které budou mít stejné funkce a stejné cílové skupiny jako výše uvedené stroje, budou muset splňovat níže popsané obecné standardy, aby bylo možné je použít pro zpracování bankovek, které mají být navráceny

³ Tento dokument se nevztahuje na následující zařízení pro zpracování s bankovek: 1) pomůcky (zařízení) pro ověření pravosti bankovky, při jejichž použití je nutné, aby o pravosti bankovky rozhodl uživatel; 2) zařízení pro ověření pravosti bankovek, která zpracovávají jednotlivé bankovky nebo balíčky bankovek a bez zásahu uživatele rozlišují bankovky na pravé a podezřelé, avšak fyzicky a automatizovaně neoddělují podezřelé bankovky od pravých; 3) automatizované pokladny (automatické pokladní trezory) obsluhované zaměstnanci, které pokladníci v úvěrových institucích používají jako denní trezor.

do oběhu pomocí bankomatů nebo jiných zařízení obsluhovaných zákazníky. Výše uvedené typy strojů musí být možné upravovat tak, aby zajistily spolehlivé rozpoznávání nových padělků. Příslušné typy strojů pak navíc musí být možné nastavit podle přísnějších nebo méně přísných norem pro upotřebitelnost.

2.1.2 ZÁSADY

Úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost mohou zákazníkům vydávat eurobankovky přijaté z oběhu, pouze pokud je jejich pravost a upotřebitelnost ověřena na základě kritérií, která stanoví ECB v tomto dokumentu, jehož provádění mohou případně národní centrální banky upravit v doplňujících předpisech. Tyto doplňující předpisy však nesmí být v rozporu s pravidlem rovných podmínek pro všechny, musí být zcela v souladu se standardy stanovenými v tomto dokumentu a musí být pravidelně oznamovány Eurosystemu. Úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost musí dále splňovat veškeré povinnosti vyplývající z národní legislativy i z předpisů Společenství. Kontrolu pravosti a upotřebitelnosti bankovek, které mají být navraceny do oběhu, je nutné provádět buďto pomocí strojů pro zpracování bankovek, které uspěly při zkouškách u NCB, nebo ji musejí provádět vyškolení zaměstnanci.

Bankovky je povoleno navracet do oběhu prostřednictvím bankomatů nebo jiných zákazníky obsluhovaných zařízení, pouze pokud byla jejich pravost a upotřebitelnost ověřena na strojích pro zpracování bankovek, které uspěly při zkouškách u NCB.

Bankovky, jejichž pravost byla ověřena vyškolenými zaměstnanci, a to buď ručně nebo bez použití takových strojů pro zpracování bankovek, které obstály při zkouškách u NCB, nelze navracet do oběhu prostřednictvím bankomatů nebo jiných zákazníky obsluhovaných zařízení. Tyto bankovky je možné navracet do oběhu pouze přes přepážku, po kontrole jejich upotřebitelnosti.

Bankovky, jejichž pravost ani upotřebitelnost nebyla ověřena, nelze navracet do oběhu a musí být vráceny příslušné NCB nebo jí pověřenému subjektu.

2.1.3 VÝJIMKY

a) Ruční kontrola upotřebitelnosti bankovek vydávaných zpět do oběhu prostřednictvím bankomatů nebo jiných zákazníky obsluhovaných zařízení

V případě odlehlých poboček úvěrových institucí, kde dochází jen k malému množství hotovostních operací, se jako výjimka ze zásad uvedených v odstavci 2.1.2 povoluje, aby kontrolu pravosti a upotřebitelnosti bankovek vydávaných zpět do oběhu prostřednictvím bankomatů nebo zákazníky obsluhovaných zařízení prováděli vyškolení zaměstnanci, kteří musí dodržovat minimální standardy pro třídění (ruční třídění bankovek podle upotřebitelnosti) definované v příloze k tomuto dokumentu.⁴ Ověření pravosti bankovek je třeba provádět pomocí strojů pro kontrolu pravosti, které uspěly při zkouškách v NCB. Úvěrové instituce ve spolupráci s NCB omezí na národní úrovni objem bankovek, jejichž upotřebitelnost je kontrolována ručně, na 5 % celkového objemu bankovek dané nominální hodnoty, které jsou do oběhu navraceny prostřednictvím bankomatů a zákazníky obsluhovaných zařízení.

b) Vyšší moc

V případě zásahu vyšší moci, která je definována v souladu s předpisy příslušného právního řádu státu, v němž úvěrové instituce nebo jiné subjekty zpracovávající hotovost sídlí, v jehož

4 NCB tuto přílohu na požádání zašlou úvěrovým institucím, ostatním institucím zpracovávajícím hotovost a výrobčům zařízení pro zpracování bankovek.

důsledku dojde k výraznému narušení zásobování bankovkami, mohou úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost za účelem zajištění bezproblémového zásobování bankovkami výjimečně k ověřování pravosti a upotřebitelnosti používat kontroly prováděné školenými pracovníky v souladu s požadavky popsány v tomto dokumentu. V těchto případech zásahu vyšší moci oznámí úvěrové instituce nebo ostatní subjekty zpracovávající hotovost provádění ruční kontroly pravosti a upotřebitelnosti, kterou vykonávají školení zaměstnanci, neprodleně příslušné NCB. Toto oznámení musí obsahovat podrobný popis konkrétní podoby vyšší moci a očekávanou dobu ručního zpracování bankovek.

2.1.4 BANKOMATY A JINÁ ZÁKAZNÍKY OBSLUHOVANÁ ZAŘÍZENÍ, KTERÁ PROVOZUJÍ TŘETÍ STRANY

Od ostatních subjektů, především obchodníků, kteří provozují samoobslužná zařízení vydávající eurobankovky občanům (např. bankomaty), ať už se na ně vztahuje čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 1338/2001, či nikoliv, se očekává, že budou pravost bankovek a jejich upotřebitelnost řádně kontrolovat v souladu se standardy stanovenými v tomto dokumentu. Eurosystém bude vývoj v této oblasti sledovat.

2.2 ROZPOZNÁVÁNÍ PADĚLKŮ

Zajištění vysoké úrovně rozpoznávání padělků a zamezení jejich opětovného uvedení do oběhu jsou zcela zásadní. Stroje pro zpracování bankovek používané pro ověřování pravosti bankovek proto musí být schopné spolehlivě rozpoznat padělanou bankovku a oddělit ji od pravých bankovek. Úvěrové instituce, které navracejí eurobankovky do oběhu přes přepážky, musí zajistit, aby pravost těchto bankovek alespoň kontrolovali vyškolení pracovníci.

Padělané bankovky a bankovky, u kterých je podezření, že by se mohlo jednat o padělky, musí být neprodleně předány příslušnému orgánu, jak určují místní předpisy v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1338/2001.

2.3 ROZPOZNÁVÁNÍ NEUPOTŘEBITELNÝCH BANKOVEK

U bankovek, které mají být vráceny do oběhu, musí kontrola upotřebitelnosti probíhat v souladu se společnými minimálními standardy pro třídění bankovek, které jsou definovány v příloze k tomuto dokumentu a které jsou nedílnou součástí tohoto rámce. Bankovky, které jsou neupotřebitelné, musí být vráceny národní centrální bance. Vzhledem k tomu, že při oběhu se obecně více opotřebovávají bankovky dvou nejnižších nominálních hodnot (5 € a 10 €), doporučuje se, aby byly bankovky těchto hodnot pravidelně vydávány obchodníkům a veřejnosti, aby se tak zajistila vysoká kvalita obíhajících bankovek.

Jednotlivá kritéria pro třídění bankovek podle upotřebitelnosti byla stanovena tak, aby byla zajištěna kvalita bankovek obíhajících v zemích eurozóny. Pro dosažení tohoto cíle může ECB tyto standardy upravit.

Pro zajištění bezproblémového fungování hotovostního oběhu a vysoké kvality obíhajících bankovek sledují národní centrální banky v rozsahu svých pravomocí vývoj kvalitativní úrovně obíhajících bankovek. V případě poklesu úrovně kvality obíhajících bankovek jednotlivých nominálních hodnot může národní centrální banka, poté, co tuto skutečnost oznámí ECB, doporučit změnu nastavení systémů pro kontrolu upotřebitelnosti bankovek.

2.4 KLASIFIKACE EUROBANKOVEK PŘI POUŽITÍ STROJŮ PRO ZPRACOVÁNÍ BANKOVEK, NAKLÁDÁNÍ S TĚMITO BANKOVKAMI

2.4.1 ZAŘÍZENÍ OBSLUHOVANÁ ZÁKAZNÍKY

V případě zákazníky obsluhovaných zařízení musejí být vložené bankovky zařazeny do jedné z následujících kategorií. Stroje, které u vložených bankovek nekontrolují jejich upotřebitelnost a které kvalitní bankovky do oběhu nevracejí, například zařízení přijímající peníze, nemusí rozlišovat mezi kategoriemi 4a a 4b.

Tabulka 1 Klasifikace bankovek pomocí zařízení obsluhovaných zákazníky a následné zacházení s těmito bankovkami

Kategorie	Klasifikace	Popis bankovky	Další postup
1	Nejedná se o bankovku, bankovka nebyla rozpoznána jako eurobankovka.	Nerozpoznáno jako bankovka z následujících důvodů: <ul style="list-style-type: none"> – nesprávný obrazec (vzhled) nebo formát – chyba při posunu bankovky (např. do podavače vloženy dvě bankovky zároveň atd.) – velké ohnuté rohy nebo chybějící části – ručně kreslená bankovka, oddělující kartičky atd. – nejedná se o eurobankovku 	Bankovku je třeba vrátit zákazníkovi.
2	Předměty, u nichž je podezření, že by se mohlo jednat o padělané eurobankovky. ¹⁾	Obrazec (vzhled) a formát rozpoznán, avšak jeden nebo více prvků, podle kterých se určuje pravost bankovky, chybí, nebo jasně vybočuje z povolené tolerance.	Bankovku je třeba vyřadit z oběhu. Společně s údaji o majiteli účtu musí být v souladu s národními předpisy co nejdříve předána k ověření pravosti příslušným národním orgánům, nejpozději 20 pracovních dnů po vložení do stroje. Peníze nelze zákazníkovi připsat na účet.
3	Pravost eurobankovky nebyla jednoznačně určena.	Obrazec (vzhled) a formát rozpoznán, avšak z kvalitativních důvodů nebo kvůli odchylkám překračujícím povolené meze nebyly rozpoznány všechny ochranné prvky. Ve většině případů se jedná o poškozené nebo zašpiněné bankovky.	Bankovky musí být zpracovány odděleně a v souladu s národními předpisy co nejdříve předány k ověření pravosti příslušným národním orgánům, nejpozději 20 pracovních dnů po vložení do stroje. ²⁾ Informace o majiteli účtu je nutné uchovat po dobu osmi týdnů od data, kdy stroj bankovku identifikoval. Tyto informace se vydávají na požádání. Případně lze po dohodě s příslušnými národními orgány předávat údaje umožňující dohledání majitele účtu společně s předáním bankovek třetí kategorie těmto orgánům. Peníze lze připsat na účet zákazníkovi.
4a	Eurobankovky, které byly identifikovány jako pravé a upotřebitelné.	Výsledky veškerých kontrol pravosti a upotřebitelnosti, které stroj provádí, byly kladné.	Bankovku lze vrátit zpět do oběhu. Peníze se připsají na účet zákazníkovi.
4b	Eurobankovky, které byly identifikovány jako pravé, avšak neupotřebitelné.	Výsledky veškerých kontrol pravosti bankovky, které stroj provádí, byly kladné. Výsledky kontrol upotřebitelnosti bankovky, které stroj provádí, byly záporné.	Bankovku nelze vrátit zpět do oběhu a je třeba ji vrátit NCB. Peníze se připsají na účet zákazníkovi.

1) Do této kategorie 2 zpravidla spadá většina bankovek od subjektů zpracovávajících hotovost, „o kterých vědí nebo mají dostatečné důvody se domnívat, že jsou to padělký“ ve smyslu čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 1338/2001. Konečné rozhodnutí o pravosti eurobankovek učiní NCB.

2) Pokud nejsou bankovky spadající do kategorie 3 fyzicky oddělovány od bankovek spadajících do kategorií 4a a 4b, musí se se všemi bankovkami nakládat, jako kdyby spadaly do kategorie 3, a tudíž je nutné vracet je příslušným státním orgánům.

Registrace a identifikace i) bankovek/padělků spadajících do kategorií 2 a 3 a ii) příslušných majitelů účtů je nezbytná pro zajištění možnosti zpětného dohledání původu bankovky, a tudíž zvyšuje úroveň bezpečnosti. Aby bylo možné zjistit majitele účtu u bankovek, které byly národní centrální bankou zařazeny do kategorie 3, je třeba uchovávat identifikační údaje o bankovce i o zákazníkovi po dobu nejméně osmi týdnů od data, kdy přístroj bankovku identifikoval, pokud nejsou tyto údaje předány příslušným orgánům přímo s bankovkou kategorie 3.

Policejní složky doporučují sledování průmyslovými kamerami jako další způsob ochrany před trestnou činností. Na takovéto sledování se vztahují příslušné národní předpisy.

2.4.2 ZAŘÍZENÍ OBSLUHOVANÁ ZAMĚSTNANCI

Zařízení obsluhovaná zaměstnanci musí rozdělovat bankovky na pravé a podezřelé. U pravých bankovek je dále třeba zkontrolovat, zda jsou upotřebitelné, a bankovky, které pro další oběh vhodné nejsou, by měly být odděleny od těch, které mohou být ponechány v oběhu.

Tabulka 2 Klasifikace bankovek pomocí strojů obsluhovaných zaměstnanci a následné zacházení s těmito bankovkami

Kategorie	Klasifikace	Popis bankovky	Další postup
A	i) předmět nebyl rozpoznán jako eurobankovka nebo ii) existuje podezření, že se jedná o padělek eurobankovky	Předmět nebyl rozpoznán jako bankovka z jednoho z následujících důvodů: <ul style="list-style-type: none"> chyba při posunu bankovky (např. do podavače vloženy dvě bankovky zároveň atd.) nesprávný obrazec (vzhled) nebo formát velké ohnuté rohy nebo chybějící části ručně kreslená bankovka, oddělující kartičky atd. nejedná se o měnu euro obrazec (vzhled) a formát rozpoznán, avšak jeden nebo více prvků, podle kterých se určuje pravost bankovky, chybí, nebo jasně vybočuje z povolené tolerance obrazec (vzhled) a formát rozpoznán, avšak z kvalitativních důvodů nebo kvůli odchylkám překračujícím povolené hodnoty nebyly rozpoznány všechny ochranné prvky. Ve většině případů se jedná o úspěšné bankovky nebo bankovky nevhodné k dalšímu oběhu. 	i) předmět nebyl rozpoznán jako eurobankovka: např. čistý papír, platidlo jiné měny, šek. Po vizuální kontrole, kterou provedou zaměstnanci, je třeba tyto předměty oddělit od eurobankovek, u nichž existuje podezření, že by se mohlo jednat o padělky. ii) všechny ostatní předměty, tj. eurobankovky, u nichž existuje podezření, že by se mohlo jednat o padělky, musí být zpracovány odděleně a v souladu s národními předpisy co nejdříve předány k ověření pravosti příslušným národním orgánům, avšak nejpozději 20 pracovních dnů po vložení do stroje.
B 1	Bankovky, které byly identifikovány jako pravé a upotřebitelné.	Výsledky veškerých kontrol pravosti a upotřebitelnosti, které stroj provádí, byly kladné.	Bankovku lze vrátit zpět do oběhu. Peníze se připiší na účet zákazníkovi.
B 2	Bankovky, které byly identifikovány jako pravé, avšak neupotřebitelné.	Výsledky veškerých kontrol pravosti bankovky, které stroj provádí, byly kladné. Výsledky kontrol upotřebitelnosti, které stroj provádí, byly záporné.	Bankovku nelze vrátit zpět do oběhu a je třeba ji vrátit NCB. Peníze se připiší na účet zákazníkovi.

2.5 INFORMACE O EUROBANKOVKÁCH A JEJICH OCHRANNÝCH PRVCÍCH

Informace o eurobankovkách a jejich ochranných prvcích byly příslušným účastníkům trhu poskytnuty v rámci testů v letech 2000 a 2001. V tomto směru bude Eurosystem spolupracovat s příslušnými třetími stranami i v budoucnu. Vydávání eurobankovek s upravenými ochrannými prvky oznámí Eurosystem úvěrovým institucím a ostatním subjektům zpracovávajícím hotovost s dostatečným předstihem, aby jim umožnil včas se připravit na zpracovávání nových eurobankovek.

2.6 SPOLEČNÉ TESTY, KTERÉ NCB POUŽÍVÁJÍ PRO PŘEZKOUŠENÍ STROJŮ NA ZPRACOVÁNÍ BANKOVEK URČENÝCH PRO NAVRACENÍ DO OBĚHU

V souladu s tímto rámcem se pro navracení zpět do oběhu u eurobankovek zpracovaných pomocí strojů na zpracování peněz definovaných v odstavci 2.1.1 vyžaduje používání pouze těch strojů, jejichž výrobci prokázali, že jejich produkty splňují požadavky stanovené v tomto dokumentu. Za tímto účelem nabízejí národní centrální banky na různých vhodných místech výrobcům společné testy detekčních systémů a strojů pro zpracování bankovek, při kterých se používá bohatá škála nejnovějších paděleků i pravých bankovek, které jsou nebo nejsou upotřebitelné. Tyto testy i jejich výsledky pak platí na celém území eurozóny. Všechny typy strojů obsluhovaných zákazníky nebo zaměstnanci, které obstojí při zkouškách u některé z NCB provedených na základě společných zkušebních postupů Eurosystemu, je za dodržení národních předpisů možné používat v celé eurozóně bez nutnosti dalších testů u ostatních NCB. Eurosystem na internetových stránkách ECB a národních centrálních bank zveřejňuje seznam strojů obsluhovaných zákazníky nebo zaměstnanci definovaných v odstavci 2.1.1, které podle společných zkušebních postupů Eurosystemu uspěly v testech u některé z národních centrálních bank. Pokud stroj, který byl v testu úspěšný, v dalším testu u NCB neobstojí, je odstraněn ze seznamu na internetových stránkách ECB/NCB. Úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost, které tyto stroje instalují, oznámí jejich používání příslušné národní centrální bance předtím, než je uvedou do provozu.

Po úspěšném splnění testu nevydá NCB výrobci strojů ani třetím stranám žádné potvrzení. Pokud však stroj v testu u některé NCB uspěl, lze vydat souhrnnou zprávu z testu.

Test je platný pouze pro testované padělky. Eurosystem nenes formální odpovědnost za případy, kdy stroje, které obstály v testech u NCB, nesplňují požadavky popsané v tomto rámci. Je proto čistě na úvěrových institucích a ostatních subjektech zpracovávajících hotovost, aby ve spolupráci s výrobcí zdokonalovaly své stroje instalací nejnovější verze hardwaru nebo softwaru pro určování pravosti bankovek, který příslušní výrobci nabízejí. Eurosystem vytvoří postupy, které příslušným třetím stranám (výrobcům a provozovatelům strojů) usnadní včasné zdokonalování jejich strojů a pomocí kterých bude úvěrovému sektoru poskytovat informace o nejnovějších padělcích s napodobeninami strojově čitelných ochranných prvků. Úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost by měly po výrobcích vyžadovat, aby po každé aktualizaci hardwaru nebo softwaru pro ověřování pravosti bankovek nechali příslušný typ stroje přezkoušet u jedné z národních centrálních bank.

Po výrobcích se vyžaduje, aby poskytli národním centrálním bankám informace o tom, jak je možné stroje upravovat, aby odhalovaly i nové padělky nebo aby se daly nastavit podle přísnějších či méně přísných standardů pro posuzování upotřebitelnosti v případech, kdy i) se vyžadují pouze úpravy softwaru nebo ii) kdy se vyžadují úpravy softwaru i hardwaru. Na tyto informace se bude vztahovat dohoda o mlčenlivosti, kterou zúčastněné strany mezi sebou uzavřou.

2.7 SLEDOVÁNÍ PROVÁDĚNÉ NÁRODNÍMI CENTRÁLNÍMI BANKAMI

Aby úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost umožnily Eurosystemu sledovat plnění tohoto rámce, poskytnou národním centrálním bankám pravidelně následující informace:

- obecné informace o střediscích, která vrací peníze do oběhu, a o peněžních centrech,
- statistické údaje o objemu hotovostních operací,
- informace o strojích používaných pro navracení peněz zpět do oběhu a o bankomatech,
- informace o odlehlých pobočkách bank s velmi nízkým objemem hotovostních operací, kde se kontrola upotřebitelnosti provádí ručně.

V první polovině roku 2005 Eurosystem po konzultacích s bankovním sektorem přesně stanoví, jaké informace mají být poskytovány.

Úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost musí národním centrálním bankám umožnit systémové kontroly provozovaných strojů, aby bylo možné prověřit kontrolu pravosti a upotřebitelnosti bankovek (je-li to relevantní) a také aby bylo možné prověřit možnost zpětného vysledování transakcí (zařízení obsluhovaná zákazníky). Během těchto kontrol může národní centrální banka také prověřit režim provozu těchto strojů a následnou manipulaci se zpracovanými bankovkami, a stejně tak může na vybraných vzorcích zkontrolovat třídění podle upotřebitelnosti prováděné školenými zaměstnanci. Pokud během těchto kontrol národní centrální banka zjistí nedostatky, úvěrová instituce nebo jiný subjekt zpracovávající hotovost přijme požadovaná opatření, aby co nejdříve splňoval požadavky tohoto rámce. Pokud systémová kontrola odhalí, že určitý typ stroje pro zpracování bankovek neidentifikuje všechny aktuální padělky, příslušná instituce musí u tohoto stroje neprodleně zajistit nápravu. Eurosystem dále zajistí, aby výrobci všem svým zákazníkům poskytovali informace o dostupných aktualizacích a vylepšeních těchto strojů.

3 ZAVÁDĚNÍ RÁMCE

Národní centrální banky zavedou tento rámec na národní úrovni co nejdříve, nejpozději však do konce roku 2006. Až do zavedení tohoto rámce ze strany národních centrálních bank se používají stávající národní předpisy/systémy a vztahy mezi národními centrálními bankami a subjekty zpracovávajícími hotovost v jejich státech se nemění. Pokud jde o zavádění tohoto rámce na národní úrovni, bude pro úpravu postupů a strojů, které v současnosti používají úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost, platit dvouleté přechodné období. Toto přechodné období však skončí nejpozději na konci roku 2007. V případech, kdy se úvěrové instituce a ostatní subjekty zpracovávající hotovost rozhodnou, že nebudou navracet bankovky zpět do oběhu, budou mít i nadále možnost zajišťovat si požadované bankovky od národních centrálních bank tak, jak to jednotlivé národní centrální banky stanoví.

Tento rámec nahradí referenční podmínky Eurosystemu pro používání zařízení, která přijímají a vydávají peníze, a zařízení, která pouze přijímají peníze, schválené Radou guvernérů 18. dubna 2002, avšak nemá vliv na stávající smluvní vztahy týkající se těchto zařízení.

© Evropská centrální banka 2005

Adresa: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Německo

Poštovní adresa: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Německo

Telefon: +49 69 1344 0, Internet: <http://www.ecb.int>, Fax: +49 69 1344 6000, Telex 411 144 ecb d

Všechna práva vyhrazena. Reprodukce pro vzdělávací a nekomerční účely je povolena za předpokladu, že je uveden zdroj.

ISBN 978-92-899-0077-5 (verze online)